

Η προώθηση της ανάγνωσης από την βρεφική ηλικία στο πλαίσιο της Προαγωγής Υγείας

Σακελλάρη Βάνα, Επίκουρη Καθηγήτρια, Τμήμα Δημόσιας και Κοινωνικής Υγείας, Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής

Είναι πλέον αναγνωρισμένο από τη διεθνή βιβλιογραφία ότι η ανάγνωση βιβλίων στα παιδιά ήδη από την βρεφική ηλικία έχει πολλαπλά οφέλη. Συγκεκριμένα, τα τεκμηριωμένα αποτελέσματα μελετών στηρίζουν ότι:

- Ενισχύει την ανάπτυξη του δεσμού γονιού – παιδιού. Οι γονείς έρχονται πιο κοντά με τα παιδιά τους ενώ διαβάζουν ένα βιβλίο μαζί τους και τους δίνεται η ευκαιρία να περνούν ποιοτικό χρόνο μαζί με το παιδί τους, μοιραζόμενοι μαζί του σκέψεις και συναισθήματα με αφορμή τα βιβλία και τις ιστορίες.

- Αναπτύσσει τις γλωσσικές και γνωστικές ικανότητες του παιδιού. Οι επιστήμονες καταλήγουν ότι η δραστηριότητα αυτή είναι πιο σημαντική για την εξέλιξη του παιδιού ως προς τη σχολική του ετοιμότητα και ένταξη, ακόμη και από το εκπαιδευτικό επίπεδο των γονιών, το επάγγελμα ή το εισόδημά τους.

- Ενισχύει τις γονεϊκές δεξιότητες και την αυτοπεποίθηση των γονιών στο πλαίσιο του ρόλου τους.

- Υποστηρίζει την επικοινωνία και βοηθά το παιδί να κατανοήσει τις εμπειρίες του και να εκφράσει τα συναισθήματά του.

- Υποστηρίζει την ανάπτυξη της λεπτής κινητικότητας και την ικανότητα συγκέντρωσης. Με το τακτικό διάβασμα στο παιδί, καλλιεργείται η ικανότητά του να ακούει με προσοχή και παράλληλα αναπτύσσονται οι δεξιότητές του ως προς τη λεπτή κινητικότητα, καθώς περιεργάζεται το βιβλίο, γυρίζει τις σελίδες, κλπ.

- Με την ένταξη του βιβλίου και της ανάγνωσης στην καθημερινότητα της οικογένειας από την πρώιμη βρεφική ηλικία, ενισχύεται το κίνητρο των παιδιών για μάθηση αυξάνοντας το ενδιαφέρον τους για διάβασμα. Όλα αυτά ευνοούν τη σχολική προετοιμασία των παιδιών, καθώς και τη μελλοντική αυτόβουλη ενασχόλησή τους με το διάβασμα.

Διεθνώς υπάρχουν αξιολογικά προγράμματα και παρεμβάσεις για τη διευκόλυνση της πρόσβασης των παιδιών στο βιβλίο. Στα προγράμματα αυτά δραστηριοποιούνται διάφοροι

φορείς και επαγγελματίες υγείας στην κοινότητα δίνοντας έμφαση κυρίως σε ευάλωτες ομάδες του πληθυσμού. Τα προγράμματα αυτά έχουν αξιολογηθεί και τα αποτελέσματά τους είναι ιδιαίτερα ενθαρρυντικά. Εξαιρετικά παραδείγματα αποτελούν το γαλλικό «Access», το «Reach Out and Read» της Αμερικής, το «Book Start» του Ηνωμένου Βασιλείου και το ιταλικό «Nati per Leggere».

Στην Ελλάδα, το 2013 ιδρύθηκε στην Αθήνα το διεπιστημονικό σωματείο μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα «**Διαβάζοντας Μεγαλώνω**». Το «Διαβάζοντας Μεγαλώνω» στηρίζεται στη διεθνή εμπειρία και εμπνέεται από τα προαναφερθέντα προγράμματα προώθησης της ανάγνωσης. Στόχος του είναι η διασφάλιση της πρόσβασης όλων των παιδιών σε αναγνωστικό υλικό από τους πρώτους μήνες της ζωής τους και η διαμόρφωση συνθηκών που θα ενθαρρύνουν τη συστηματική και αυτόβουλη ενασχόλησή τους με το διάβασμα. Περισσότερες πληροφορίες για το σωματείο «Διαβάζοντας Μεγαλώνω» και τις δράσεις του μπορείτε να βρείτε στην ιστοσελίδα <http://www.diavazontas.org/> καθώς και στο facebook <https://www.facebook.com/diavazontas.org/>.

Το να μοιράζεσαι το διάβασμα ενός βιβλίου μπορεί για κάποιους να είναι μία ευχάριστη συνήθεια που φέρνει κοντά γονιό και παιδί, αλλά για άλλους δεν συμβαίνει το ίδιο διότι δεν είναι εξοικειωμένοι με αυτή τη δραστηριότητα και δυσκολεύονται καθώς δεν είναι μία εμπειρία που είχαν οι ίδιοι ως παιδιά. Σε αυτό αναλαμβάνουν ενεργό ρόλο οι επαγγελματίες υγείας της Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας.

Οι Επισκέπτες Υγείας, συγκεκριμένα, αποτελούν τον ιδανικό επαγγελματία υγείας για την προώθηση ανάγνωσης βιβλίων διότι το πεδίο δράσης τους αφορά στην προαγωγή της υγείας και βρίσκονται κοντά στην οικογένεια αποσκοπώντας στην ολοκληρωμένη στήριξή της ως προς τη φροντίδα και το μέγεθος των παιδιών. Στο πλαίσιο των υπηρεσιών φροντίδας υγείας και συμβουλευτικής της οικογένειας είτε στην δομή που εργάζονται, είτε

στις κατ' οίκον επισκέψεις, οι Επισκέπτες Υγείας προτρέπουν τους γονείς να εντάξουν το διάβασμα στις καθημερινές δραστηριότητές τους ήδη από την βρεφική ηλικία. Ο στόχος είναι το κάθε σπίτι να γίνει το μέρος εκείνο όπου το βιβλίο είναι διαθέσιμο, εκτιμάται και αποτελεί πηγή διασκέδασης και μάθησης.

Στο πλαίσιο αυτό, η συμβολή των Επισκεπτών Υγείας είναι καθοριστική, η παρέμβασή τους περιλαμβάνει την ενημέρωση των γονέων για τη σημασία της ανάγνωσης βιβλίων, την ενημέρωση για τα κατάλληλα βιβλία για την κάθε ηλικία του παιδιού και τη διασύνδεση των οικογενειών με τοπικές βιβλιοθήκες, καθώς και την ένταξη αναγνώσεων (από εθελοντές της κοινότητας) στην αίθουσα αναμονής των δομών Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας.

Το «Διαβάζοντας Μεγαλώνω» έχει υλοποιήσει δύο επιμορφωτικά σεμινάρια για Επισκέπτες Υγείας προκειμένου να εξοικειωθούν με την παρέμβαση αυτή και να την εφαρμόσουν στην καθημερινή πρακτική τους στο πλαίσιο των δράσεων τους για τα παιδιά και τις οικογένειες στις δομές Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας αλλά και την κοινότητα. Με βάση την εμπειρία αυτή, προκύπτει σταδιακά υλικό τεκμηρίωσης της δράσης αυτής για την ελληνική πραγματικότητα.

Συμπερασματικά, όπου έχει εφαρμοστεί η παρέμβαση, τυγχάνει μεγάλης αποδοχής από τους γονείς και τα παιδιά και έχει δείξει ότι οι γονείς αν και μπορεί να είναι διστακτικοί αρχικά στη συνέχεια μοιράζονται τον ενθουσιασμό των παιδιών μαζί τους για τα βιβλία και το διάβασμα.

